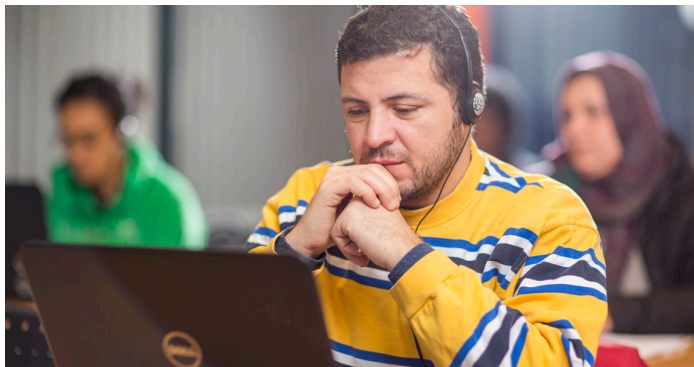
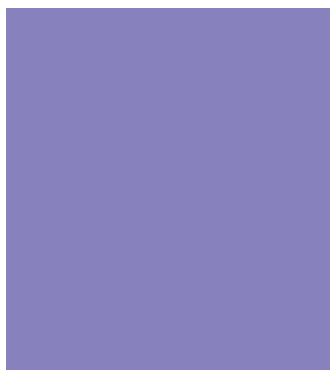

AÐ LÆRA AF ÖÐRUM

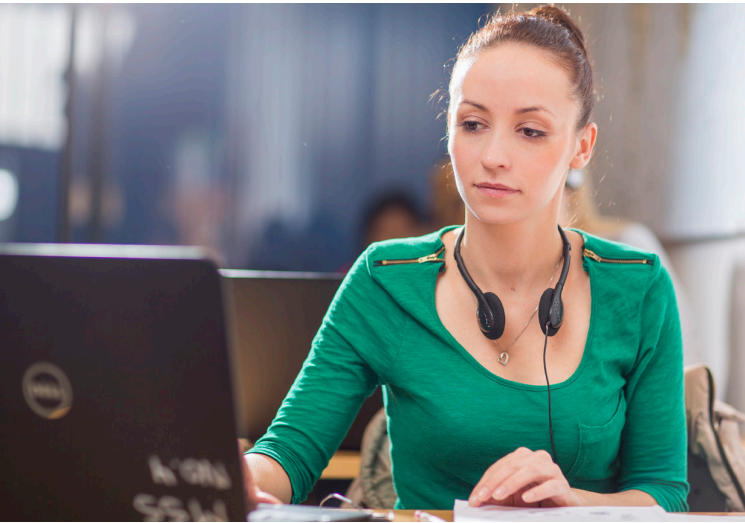
Saga Miðstöðvar símenntunar á Suðurnesjum
í 20 ár, 1997 – 2017 og Samvinnu í 10 ár, 2008 – 2018

Miðstöð símenntunar á Suðurnesjum
var stofnuð 10. desember 1997.
Auk þess að fjölga valkostum í mennta-
málum fyrir íbúa svæðisins jókst aðgengi
almennings að hvers kyns námskeiðum
og meira svigrúm skapaðist til sí-
og endurmenntunar

Miðstöð símenntunar á Suðurnesjum
Frá upphafi hefur hugmyndafræði miðstöðvarinnar verið að styrkja starfsmenntun á Suðurnesjum, skapa jarðveg fyrir nýjar starfstengdar brautir við Fjölbautaskóla Suðurnesja og tengja jafnframt saman grunn- og símenntun. Ennfremur þótti mikilvægt að auka framboð á menntun og námskeiðum fyrir fullorðna, efla ráðgjöf og gæði og skapa farveg fyrir ný verkefni á Suðurnesjum.

Á þeim árum sem MSS hefur verið starfrækt hefur starfsemin vaxið jafnt og þétt og námsframboðið tekið mið af þörfum viðskiptavina hverju sinni. Miðstöðin leggur metnað sinn í að veita ráðgjöf og persónulega þjónustu ásamt umhverfi til náms þar sem einstaklingum líður vel.

Innan sögu MSS er athyglisvert að skoða þau áhrif sem námsframboð

miðstöðvarinnar hefur haft á samfélagið. Háskólamenntuðum einstaklingum hefur fjölgað á Suðurnesjum á því tímabili sem háskólamenntun hefur staðið til boða í fjarnámi í gegnum miðstöðina og önnur úrræði á svæðinu, s.s. Keili. Á sama tíma hefur þeim sem eingöngu hafa lokið grunnskólaprófi fækkað í svipuðum hlutföllum.

Starfsemi MSS má gróflega flokka í sjö þætti; fyrirtækja-svið, íslenskukennslu fyrir útlendinga, tómstundanámskeið, námsleiðir Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins, náms- og starfsráðgjöf, fjarnám á háskólastigi og Samvinnu starfsendurhæfingu. Í þessum áttblöðungi verður gripið niður í nokkra þætti með umfjöllun, umsögnum og viðtölum. Þeir sem vilja lesa meira um sögu MSS er bent á vef miðstöðvarinnar, www.mss.is

Tímalína
1997 – Skipulagsskrá.

1998 – Starfsemi MSS hefst 1. febrúar.
Forstöðumenn:
Kjartan Már Kjartansson 1998.
Skúli Thoroddsen 1998-2003.
Guðjónína Sæmundsdóttir frá 2003.

Fyrsta tómstundanámskeiðið haldið, „Hvernig á að segja skemmtisögur“ með Erni Árnasyni. Alls 5542 einstaklingar hafa sótt tómstundanámskeið hjá MSS. Íslenskunámskeið hefjast. Alls 5.168 einstaklingar hafa lokið íslenskunámi.

1999 – Starfsemi flyst í Kjarna.

2000 – Starfsemi flyst á Skólaveg.
Formlegt samstarf hefst við Háskólann á Akureyri (HA).
Fjarnám hefst í viðskiptafræði og hjúkrunarfræði.

2001 – MSS leiðir fyrsta Markviss verkefnið á Íslandi.
Alls hefur MSS lokið 42 Markviss verkefnum.

2004 – Útskrift viðskiptafræði- og hjúkrunarfræðinema frá HA hjá MSS. Alls 218 nemendur hafa útskrifast úr háskólanámi í gegnum MSS.

2005 – Samningur gerður við Íþróttakademíuna um húsnæði fyrir fjarnemendur við HA.

2006 – Fyrstu samningar við Fræðslumiðstöð atvinnulífsins (FA). Náms- og starfsráðgjöf hefst með samningi við FA. Alls hafa verið framkvæmd 12.476 viðtöl í náms- og starfsráðgjöf.

2007 – Fyrsta vottaða námsleiðin fer af stað með samningi við Fræðslumiðstöð atvinnulífsins (FA).
MSS fær starfsmenntaverðlaunin í flokki skóla og fræðsluaðila.

2008 – Stofnun Samvinnu 15. maí.

2009 – Fyrsta raunfærnimatsverkefnið fer af stað hjá MSS. Alls 230 einstaklingar hafa farið í gegnum raunfærnimat. Samningur gerður við Fjölmenn um fullorðinsfræðslu fatlaðra. Alls 35 námskeið hafa verið haldin í fullorðinsfræðslu fatlaðra Starfsemin flyst í Krossmóa 4a.

2010 – MSS opnar útibú í Grindavík.
Hjördís Unnur Másdóttir fær viðurkenningu Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins sem fyrirmynd í námi fullorðinna.

2011 – MSS valið fjölskylduvænt fyrirtæki hjá Reykjanesbæ. Jón Heiðar Erlendsson hlýtur viðurkenningu Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins sem fyrirmynd í námi fullorðinna.

2013 – MSS fær EQM gæðavottun Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins.
MSS er viðurkennd sem framhaldsfræðsluaðili af Mennta- og menningarmálaráðuneytinu.

2014 – Stjórn Samvinnu gerir samning við MSS um rekstur Samvinnu til fimm ára. Um 500 einstaklingar hafa þegið þjónustu frá Samvinnu, starfsendurhæfingu frá árinu 2008.

2015 – Heimasíða fyrirtækja opnuð á slóðinni fyrirtaeki.mss.is.

2016 – Markviss þróun kennsluhátta, vendinám, tæknistutt nám og kennsla hefst.

2017 – Upptökuherbergi tekið í notkun.
Jana Kharatian fær viðurkenningu Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins sem fyrirmynd í námi fullorðinna.

2018 – 20 ára afmæli MSS og 10 ára afmæli Samvinnu. Afmælishátíð 1. febrúar

Stolt af nemendum sem hefja sína vegferð hjá MSS

Viðtal við
Guðjónínu Sæmundsdóttur
forstöðumann MSS

Guðjónína Sæmundsdóttir hefur verið forstöðumaður Miðstöðvar símenntunar á Suðurnesjum stærsta hluta starfstímans. Hún hóf að vinna hjá miðstöðinni í stjórnartíð Skúla Thoroddsen árið 2001 og hafði fyrst um sinn umsjón með Markviss verkefninu, sem er þarfagreining á fræðslu fyrir fyrirtæki og stofnanir. Hún tók við forstöðu árið 2003 eftir aðeins tvö ár í starfi. Síðan eru liðin 15 ár og Guðjónína segir alltaf jafn gaman að koma í vinnuna, enda hafi starfið breyst mikið á þeim árum sem hún hefur starfað hjá MSS. Alltaf séu nýjar áskoranir sem geri það að verkum að ekki sé um sama starfið að ræða þá og nú. Hana hafi hins vegar ekki órað fyrir því þegar hún sótti um starfið árið 2001 að hún yrði svona lengi í því.

Ásamt því að koma Markviss verkefninu á koppinn lagði Guðjónína mikla áherslu á að koma til móts við fólk með lestrar- og skriftarerfiðleika. Hún segir það vera lið í starfsánægjunni að fá að fylgja fólki frá fyrstu skrefum í námi og alla leið uppúr. Sjá sjálfstraustið aukast, bakið réttast og skrefin styrkjast. „Við erum nefnilega svo stolt af okkar nemendum sem hefja sína vegferð hjá MSS og fara í aðra skóla eftir að hafa lokið námi hjá okkur eða auka starfsmöguleika sína umtalsvert. Einnig heyrum við oft hvað lífsgæðin hafa aukist til muna og eru fjölmargar sögur nemenda sem bera þess vitni. Það eru sögurnar sem fá okkur til að finnast við vera að vinna gott starf.“

Getum verið stolt af mörgu

Í þessu sambandi nefnir Guðjónína þrjár viðurkenningar sem Fræðslumiðstöð atvinnulífsins hefur veitt þremur nemendum MSS, árin 2010, 2011 og 2017. Verðlaunin fengu nemendur fyrir að vera fyrirmyndir í námi fullorðinna. „Ég held að þarna hafi ég verið hvað stoltust af starfi okkar hjá MSS. Við vorum líka stolt þegar við fengum Starfsmenntaverðlaunin árið 2007 og fyrir útnefninguna sem fjölskylduvænt fyrirtæki frá Reykjanesbæ árið 2011.“ MSS fékk síðan gæðavottun EQM árið 2013 og viðurkenningu frá Mennta- og menningarmálaráðuneytinu sem framhaldsfræðsluaðili sama ár. Margar rósir í hnappagatið hjá MSS.

Guðjónína nefnir hér einnig það gæfuspor sem tekið var þegar MSS ásamt fleiri góðum aðilum á Suðurnesjum stóðu að stofnun starfsendurhæfingarstöðvar sem fékk nafnið Samvinna.

Framtíð MSS er björt

Mikill vöxtur hefur verið í starfsemi MSS á undanförunum árum, þótt landslagið í fjarnámi hafi breyst með bættri tækni og víðtækari tölvueign almennings. MSS er ætlað að sinna þeim þörfum sem samfélagið hefur hverju sinni og því segir Guðjónína að á næstu árum þá verðir uppbygging þekkingar innan atvinnulífsins það sem þurfi að sinna, einnig að þjónusta fyrirtæki varðandi menntun starfsmanna. „*Hins vegar megum við ekki gleyma því að hlutirnir breytast oft hratt eins og við höfum orðið vör við hér á Íslandi og MSS má aldrei missa þann sveigjanleika sem stofnunin hefur búið yfir. Ef MSS viðheldur sveigjanleikanum þá er framtíðin björt,*“ segir Guðjónína að lokum.

Hlutfall þeirra sem einungis ljúka skyldunámi hefur lækkað

Samstarf við Fræðslumiðstöð atvinnulífsins – námsleiðir

Straumhvörf urðu í símenntunargeiranum árið 2006 þegar Fræðslumiðstöð atvinnulífsins (FA) gerði þjónustusamninga við símenntunarstöðvar um allt land. Samningarnir fólu í sér náms- og starfsráðgjöf fyrir vinnumarkaðinn, mat á raunfærni einstaklinga og framboð á hagnýtum námsleiðum.

Eitt af markmiðum FA hefur verið að auka menntunarstig þjóðarinnar en um það leyti sem FA var stofnuð árið 2002 var 40% landsmanna einungis búinn að ljúka skyldunámi.

Árið 2014 var hlutfallið komið í 25% samkvæmt tölum frá Hagstofu Íslands.

Alls 3281 einstaklingur hefur lokið vottuðum námsleiðum innan samnings MSS og FA. Þar af er tæpur þriðjungur úr Grunnmenntaskóla og Menntastoðum.

MSS býður upp á eftirfarandi námsleiðir:

- [Grunnmenntaskólinn](#)
- [Menntastoðir](#)
- [Opnar smiðjur](#)
- [Brúarleiðir](#)
- [Landnemaskólinn](#)
- [Skrifstofuskólinn](#)
- [Sölu- markaðs- og rekstrarnám](#)
- [Fiskvinnslunámskeið](#)
- [Sterkari starfsmaður](#)
- [Aftur í nám – lesblinduleiðrétting](#)

Dregið úr skipulagðri viðveru án þess að skaða gæði námsins

Viðtal við
Særúnu Rósu Ástþórsdóttur
verkefnisstjóra

Á undanförnum árum hefur þróun og tækni í námi og kennslu tekið mikinn kipp hjá MSS. Stefnan í kennslufræði fullorðinna miðar að frekari þróun og auknum gæðum og að miðstöðin verði framúrskarandi á sviði fjarkennslu og fjarnáms. Svo góður árangur hefur náðst í þróun fjarnáms í Menntastoðum að MSS er leiðandi í fjarnámi meðal símenntunarmiðstöðva á landinu. Gott samstarf er við nokkrar símenntunarmiðstöðvar sem felst í því að nemendur geta stundað fjarnám hjá MSS en sótt stuðning og námsráðgjöf hjá símenntunarmiðstöð í sínum heimabæ. MSS hefur þá umsjón með fjarnámi Menntastoða fyrir þessa nemendur en símenntunarmiðstöðin í heimabæ námsmanns verður eins og námsmiðstöð fyrir hann þar sem hann getur fengið náms- og starfsráðgjöf og aðstoð og stuðning í námi.

Að sögn Særúnar Rósu Ástþórsdóttur verkefnisstjóra hefur MSS verið að þróa kennsluhætti síðan 2009, þegar miðstöðin hóf að bjóða upp á dreifinám í Menntastoðum. Ári seinna hófst fjarnám í Menntastoðum. „Frá 2009 höfum við unnið markvisst að því að gera námið hentugra fyrir þá sem vilja stunda það með vinnu. Það gerum við með því að bjóða upp á sveigjanleika í námi.“

Vendinamið kallar nemendur til meiri ábyrgðar
Meðal annarra nýjunga er spegluð kennsla eða vendikennsla en svo er kölluð sú kennsluaðferð þegar nemendur horfa á myndbönd í gegnum netið, t.d. af fyrirlestri kennara, áður en kennslustund hefst. Kennslustundin er þá notuð til þess að vinna verkefni, hafa umræðutíma og þess háttar. Í vendikennslu eru gerðar þær kröfur til nemenda að þeir séu virkir og ábyrgist sjálfir sitt nám.

„Með þessari aðferð gefst færi á að fara dýpra í efnið, að tíminn sé ekki að fara í það að kennarinn sé að pylja upp efni af glærum heldur að vinna úr efninu. Það er árangursríkari leið til að læra.“

Á undanförnum árum hefur einnig verið boðið upp á vendikennslu í Félagsliðabré og Leikskólaliða- og stuðningsfulltrúabré. Það nám er kennt í samtari við Fræðslunetið – símenntun á Suðurlandi sem staðið hefur yfir í sex ár.

Særún segir gríðarmikla þekkingu og reynslu hafa orðið til með þeim nemendum sem lokið hafa námi, bæði hjá miðstöðvunum sjálfum og í fagstéttum brúarnámsins. Síðastliðið haust hófst einnig vendinám í Skrifstofuskólanum og frá og með haustinu 2018 verður Sölu-, markaðs- og rekstrarnámið einnig kennt í vendinámi.

Landnemaskóli og annað nám fyrir innflytjendur

Öflug íslenskukennsla hefur verið einn af hornsteinum starfsemi MSS til margra ára. Hjá MSS er kennd íslenska á fimm stigum þar sem bæði skrif- og talmál er æft. Eitt af markmiðum MSS er að hjálpa einstaklingum til að halda áfram að efla sig. Meðal annars er unnið í því að hvetja erlenda nemendur sem hafa góða íslenskukunnáttu til að hefja nám með Íslendingum eins og í Grunnmenntaskólanum, Menntastoðum og Skrifstofuskólanum. Leitast hefur verið við að blanda erlendum og íslenskum nemendum saman í hópa en það hjálpar bæði erlendum nemendum að læra íslenskuna enn betur og eykur fjölbreytileikann meðal nemendahópa MSS. Ásamt íslenskukennslunni hefur hluti af starfi MSS verið að tengjast ólíkum menningarþjóðum, m.a. í gegnum Evrópuverkefni miðstöðvarinnar.

MSS býður einnig upp á enskunám fyrir innflytjendur með annað móðurmál en ensku. Í náminu er mikil áhersla lögð á talmál. Enskunámið er m.a. til að koma til móts við fyrirtæki og starfsfólk fyrirtækja sem leggja áherslu á enskukunnáttu starfsfólks.

Landnemaskólinn innan námsleiða Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins er einnig sniðinn að innflytjendum. Skólinn er 120 kennslustundir í íslensku talmáli, samfélagsfræði, tölvu- og upplýsingamennt og færni- og ferilskrárgerð. Landnemaskólanum er ætlað að undirbúa nemendur fyrir þátttöku á vinnumarkaði hér á landi. Hluti námsins er að leggja áhugasviðspróf fyrir nemendur og aðstoða þá við gerð starfsferilsskrár.

Sjálfstyrking varð rauður þráður

Náms- og starfsráðgjöf

Hluti af þeim samningi sem MSS og Fræðslumiðstöð atvinnulífsins gerðu árið 2006 snéri að náms- og starfsráðgjöf. Tveir til þrír fastráðnir starfsmenn hjá MSS hafa sinnt náms- og starfsráðgjöf í gegnum tíðina. Ráðgjöfin hefur notið sífellt meiri vinsælda hjá almenningi á Suðurnesjum, ekki síður atvinnuleitendum en hinum almenna bæjarbúa. Þjónustan sem einstaklingar nýta sér tengist m.a. sjálfstyrkingu, markmiðasetningu, áhugasviðsgreiningu og raunfærnimati.

Einnig býður MSS upp á hópráðgjöf og ráðgjöf á vinnustað. Alls 12.476 einstaklingar hafa nýtt sér náms- og starfsráðgjöf hjá MSS frá upphafi til dagsins í dag.

Um það leyti sem náms- og starfsráðgjöfin er að fara af stað var herstöðinni

á Keflavíkurlugvelli lokað sem þýddi atvinnumissi fyrir fjölmarga Suðurnesjamenn. Tveimur árum síðar verður efnahagshrun sem hafði enn verri áhrif á íbúa og atvinnulíf á svæðinu. Andrúmsloftið varð litað af því að fólkið sem misst hafði vinnuna upplifði að starfsferill þeirra væri á vissan hátt gjaldfelldur með brotthvarfi hersins. Starf sem hafði skipt máli varð minna virði utan girðingar og þetta þurfti fólk að vinna með. Hjá MSS var því farin sú leið að leggja mikla áherslu á sjálfstyrkingu. Liður í sjálfstyrkingunni var að láta fólk sem hafði lengi starfað hjá varnarliðinu skrá niður alla færni sína, hvernig sem hún var tilkomin en með því móti gat fólk áttað sig á að það bjó yfir færni og þekkingu sem væri hægt að yfirfæra á íslenskan vinnumarkað.

Starfsreynsla, námskeið og færni metin í raunfærnimati

„Svo lengi lærir sem lifir,“ segir máltækið. Raunfærnimat byggist á því að meta færni einstaklinga og setja fram raunstöðu hans í sinni grein. Með því móti er hægt að staðsetja einstaklinginn inn í formlega skólakerfið á framhaldsskólastigi. Að því loknu eru allar leiðir skoðaðar til þess að einstaklingurinn geti lokið námi. Ávinningurinn er því bæði einstaklingsins og samfélagsins.

Raunfærnimatið var stofnað í kringum iðngreinar og fór fram í símenntunarmiðstöðvum landsins og Iðunni fræðslusetri. Margir höfðu t.a.m. starfað við ákveðna iðngrein í 20 til 30 ár en aldrei lokið formlegri menntun. Með raunfærnimatinu var þeim gert kleift að fá starfsreynslu sína, námskeið og færni metna til eininga, sem gerir einstaklingum auðveldar fyrir að ljúka formlegu námi. Síðan hafa bæst við störf eins og félagsliði og stuðningsfulltrúi, fisktækni og skrifstofugreinar á borð við verslunarfulltrúa og skrifstofutækni.

Raunfærnimat hófst hjá MSS árið 2010. Frá þeim tíma hafa alls 230 einstaklingar nýtt sér úrræðið. Gott samstarf hefur verið við Fjölbrautaskóla Suðurnesja og Fisktækniskóla Íslands í Grindavík um nám að loknu raunfærnimati.

Bryndís Rúnarsdóttir matartæknir í Landsbankanum segir:

„Ég ákvað að fara í raunfærnimat vegna þess að ég þekkti manneskju sem hafði farið í svona mat. Síðan matið fór fram er ég búin að klára nám í matartækni frá MK. Ég fékk helling metið í raunfærnimatinu. Ég myndi segja við þann sem er að hugsa um að fara í svona mat að drífa sig því þetta er algjör snilld að eiga möguleika á því að ná sér í réttindi með svona auðveldum hætti.“

Robert Henry Vogt gæðastjóri segir:

„Ég lenti í óhappi út á sjó sem gerði mig óvinnufæran og vildi nýta tímann á meðan. Fór fyrst í sterkari starfsmaður og í framhaldi af því þá kom sú umræða upp hvort ekki væri gott að senda mig í raunfærnimat. Fór sem sagt í raunfærnimat og kláraði í framhaldinu fisktæknina. Tók síðan viðbótarnám í Gæðastjórnun. Ég hvet alla eindregið til að fara í raunfærnimat á meðan það býðst. Þetta gefur manni forskot í námið. Að fara í nám á mínum aldri virkar eins og vítamínsprauta í tilveruna.“

Með þarfir fyrirtækja og einstaklinga að leiðarljósi

Fyrirtækjapjónusta

Einn angi af þjónustu MSS er sí- og endurmenntun fyrirtækja á svæðinu og starfsmanna þeirra. Boðið er upp á námskeið þar sem þarfir fyrirtækjanna og einstaklinganna eru hafðar að leiðarljósi. Hér má nefna námskeið á borð við stjórnun, hópefli og um einelti á vinnustöðum.

Fyrirtækjasvið MSS hefur fundið fyrir þeim mikla uppgangi sem verið hefur á Suðurnesjum að undanförunu. Þegar þjálfar þarf upp nýtt starfsfólk, gera skipulagsbreytingar eða einfaldlega hrista starfsfólk saman leita fyrirtæki gjarnan til MSS eftir þjónustu. Aukin eftirspurn hefur verið eftir námskeiðum, fyrirlestrum og annarri þjónustu sviðsins við að skipuleggja og halda utan um námskeið og fræðslu fyrir fyrirtæki og létta þannig undir með stjórnendum.

Þarfagreining

MSS hefur verið leiðandi meðal símenntunarmiðstöðva í notkun á þarfagreiningaraðferðinni Markviss. Um er að ræða kerfisbundna greiningaraðferð til að vinna að starfsmannapróun í fyrirtækjum og stofnunum.

Greiningin er unnin í samstarfi við stjórnendur og starfsmenn sem gefst kostur á að meta þekkingar- og færniþörf fyrir-tækisins og skipuleggja uppbyggingu í samræmi við það mat.

„Starfsfólk MSS hefur veitt faglega ráðgjöf við val á námskeiðum og undirbúið fræðsluvikuna í nánú samstarfi við stjórnendur.“

Fræðslustjóri að láni

Fræðslustjóri að láni er verkefni sem unnið er í samstarfi við starfsmenntasjóði, sem greiðir kostnað við þátttöku fyrirtækja í verkefninu. Í framhaldi er myndaður rýnihópur úr öllum deildum fyrirtækisins og gerð er greining á fræðsluþörfum starfsfólks. Að rýni og greiningu lokinni er útbúin fræðslu-áætlun sem oftast er til tveggja eða þriggja ára.

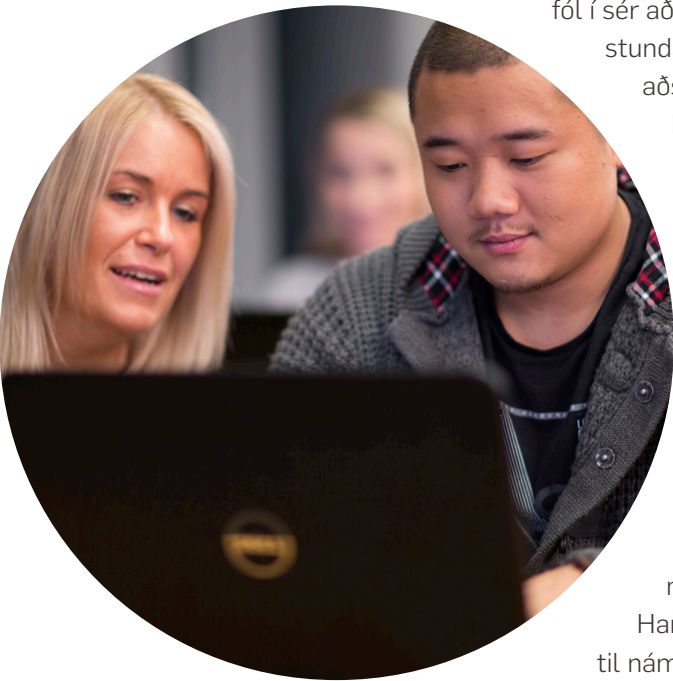
Í framhaldi af slíkum verkefnum sér MSS mjög oft um skipu-lagningu og utanumhald stakra námskeiða í fræðsluáætluninni og gott samstarf skapast milli fyrirtækisins og MSS. Umfang fyrirtækjasviðs í starfsemi MSS er orðið þó nokkuð en um 1850 þátttakendur sem sóttu 106 námskeið sem haldin voru fyrir fyrirtæki og stofnanir á árinu 2017.

Þetta er talsverð aukning frá árinu á undan þegar litið er til þátttakendafjölda og árið 2017 var það besta frá upphafi hjá fyrirtækjasviði MSS.

Meðal þeirra fyrirtækja sem hafa nýtt sér þjónustu fyrir-tækjasviðs eru Skólamatur og Vísir. Fanný Axlesdóttir hjá Skólamat segir samstarfið alltaf hafa verið framúrskarandi faglegt, jákvætt og uppbyggjandi.

Í sama streng tekur Ágústa Ólafsdóttir hjá Vísí. „Reynsla Vísis af samstarfinu við MSS er mjög góð og það er traustvekjandi að geta leitað til þeirrar reynslu sem þar er þegar farið er í krefjandi verkefni eins og það sem nú er unnið að hjá okkur.“

Fjarnám á háskólastigi mikið byggðamál

Aldamótaárið 2000 hófst háskólakennsla í fjarnámi í gegnum fjarfundabúnað í húsakynnum MSS. Árið áður hafði MSS gert samstarfssamning við Háskólann á Akureyri (HA) sem fól í sér að námsmenn á Suðurnesjum gætu stundað háskólanám heima í héraði með aðstoð fjarfundabúnaðar. Eins og fram kom í 10 ára sögu MSS var fjarnámið mikið byggðamál sem hefur gert samfélagið á Suðurnesjum ríkara.

Fyrst um sinn var hægt að velja um tvær námsleiðir, hjúkrunar-fræði og viðskiptafræði. Fyrstu nemarnir voru útskrifaðir 17. júní árið 2004 við hátíðlega athöfn í Keflavíkirkirkju, átta viðskiptafræðingar og níu hjúkrunarfræðingar. Dagurinn var merkilegur í menntasögu Suðurnesja. Hann bar vitni um aukin tækifæri til náms og var varða á leið í að fjölga háskólamenntuðum á svæðinu.

Árið 2003 var hlutfall háskólamenntaðra á Suðurnesjum 21,5%, en hlutfallið var komið í 28,8% árið 2014. Gera má ráð fyrir að talan sé um 30% í dag. Á sama tímabili lækkaði hlutfall íbúa á Suðurnesjum sem eingöngu hafa lokið grunnmenntun úr 41,3% í 25,2%. Sé höfuðborgin tekin með var meðaltal háskólamenntaðra rétt rúm 35% árið 2014 og meðaltal grunnskólamenntaðra rúm 25%. Frá MSS hafa útskrifast 218 háskólanemar úr fjarnámi í 11 greinum, viðskipta- og hjúkrunarfræði, kennaranámi, iðjuþjálfun, líftækni, leikskólafræðum, sálfræði, fjölmiðla- og menntunarfræði og heilbrigðisvísindum.

Aldrei farið í háskólanám ef fjarnámið hefði ekki staðið til boða

Viðtal við Berglindi Kristinsdóttur

Berglind Kristinsdóttir framkvæmdastjóri Sambands sveitarfélaga á Suðurnesjum var í öðrum hópnum sem útskrifaðist úr fjarnámi frá HA, þá orðin viðskiptafræðingur.

Hún á ekkert nema góðar minningar frá námsárunum í húsa-kynnum MSS í Gamla barnaskólanum, enda segir hún fjar-nemahópin hafa verið eins og aðra fjölskyldu nemenda. Hins vegar hafi ekki verið átakalaust að taka þessa ákvörðun, að setjast á skólabekk meðfram fullri vinnu og fjölskyldu.

Fjarnám ekki á verkefnalistanum

Berglind hafði ekki lokið stúdentsprófi en tekið marga kúrsa í fjölbraut og bjó yfir góðri starfsreynslu. Að auki hafði hún stofnað fjölskyldu og keypt hús, þannig að ákvörðun um að fara í háskólanám var ekki á verkefnalistanum. Svo sá hún fjarnámið auglýst þegar það var að hefjast árið 2000 og löngun kviknaði þó duginn hafi vantað það árið.

„En svo var þetta auglýst aftur árið eftir svo ég ákvað að sækja um og fékk inni. Ég lét bara slag standa þegar ég komst inn, þó ýmsar áskoranir hafi blasað við, ekki bara fyrir mig heldur alla fjölskylduna.“

Berglind hóf námið haustið 2001 og var í öðrum útskriftarhópnum árið 2005. Í febrúar 2009 útskrifaðist Berglind með viðbótardiplóma úr Opinberri stjórnsýslu. Nú er Berglind að ljúka mastersnámi í opinberri stjórnsýslu.

Fjarnámið var sniðið að vinnandi fólki, tímarnir sendir út í gegnum fjarfundarbúnað seinni part dags og einstaka laugar-daga. Ef ekki voru tímar var nemendahópurinn sem Berglind tilheyrði mættur til að vinna hópastarf, klára verkefni eða annað sem þurfti í náminu.

„Með því að hafa þessa aðstöðu hjá MSS, tölvur og námsverfengum við þessa tilfinningu að við værum í raun í bekk. Við vorum líka dugleg að kenna hvert öðru, það var alltaf einhver sem vissi eitthvað sem maður vissi ekki sjálfur. Við megum ekki gleyma því að á þessum tíma þá voru ekki allir með internet heima hjá sér, þannig að maður fór líka til að fara á netið og leysa þar próf sem við þurftum að leysa og skila innan ákveðins tímaramma. Einhver okkar áttu fartölvur en ekki nettengdar. Ég held að það hafi ekki einu sinni verið netkort í þeim öllum. Þetta var næsta stig við stílabókina.“ Minningarnar kalla fram bros hjá Berglindi.

Vináttan og hlýjan ómetanleg

Berglind segir mikinn vinskap og væntumþykju hafa myndast innan hópsins. Hún tekur jafnvel svo djúpt í árinni að sennilega hefðu þau ekki getað klárað þetta nema einmitt fyrir þessa samheldni, auk baklandsins og umgjarðarinnar sem búin var til af starfsfólki MSS. „Það var búið að laga kaffi og kveikja á kertum þegar við vorum að fara í próf. Þessi vinátta og hlýja var ómetanleg.“

Heldurðu að þú hefðir farið í háskólanám, ef þetta fjarnám hefði ekki staðið þér til boða?

„Ég hefði aldrei gert það nei. Þetta er mikil ákvörðun. Þegar maður hefur skuldbundið sig þá er mikil ákvörðun að hætta að vinna og fara í skóla. Þarna opnaðist hins vegar gluggi fyrir mig til að mennta mig betur án þess þó að gefa afslátt af því sem ég hafði. Þetta er bara ómetanlegt og ég hefði bara aldrei annars farið í skóla, ég skal alveg játa það.“

Samvinna starfsendurhæfing

Stofnfundur Samvinnu var haldinn í húsakynnum MSS þann 15. maí 2008. Mikill áhugi og eining ríkti á fundinum sem var vel sóttur og kynntur. Brýn þörf var á að samþætta starfsemi stofnana og félaga á Suðurnesjum til þjónustu og stuðnings við þá aðila sem ekki höfðu átt afturkvæmt á vinnumarkað vegna veikinda, slysa eða félagslegra erfiðleika. Fyrirmyndin að Samvinnu er fengin frá Starfsendurhæfingu Norðurlands sem stofnuð var árið 2003 og hefur gefið góða raun og opnað mörgum skjólstæðingum nýja sýn og fjölmarga möguleika.

Í upphafi var Samvinna sjálfseignastofnun með samning við Velferðarráðuneytið. Fyrsti þátttakendahópurinn sem taldi 22 manns, byrjaði í október 2008. Árið 2014 var Samvinna gerð að starfsendurhæfingardeild innan Miðstöðvar símenntunar á Suðurnesjum. Þá var gerður þjónustusamningur við Virk starfsendurhæfingu um öll þjónustukaup sem batt endi á samninginn við ráðuneytið.

Samstarf MSS og Samvinnu var mikið alveg frá upphafi og því þótti hagkvæmt að reka einingarnar saman.

Með þeim hætti tókst að minnka stjórnunarkostnað og nýta mannauð betur. Þjónustusamningurinn við Virk gerir kröfu um að árangur sé mældur og upplýsingum um starfsemina sé safnað saman.

Á stofnfundinum samþykktu stofnaðilar stofnskrá, stofnfé og tilnefndu fimm stjórnarmenn og fimm til vara. Sr. Björn Sveinn Björnsson var ráðinn til starfa sem framkvæmdastjóri Samvinnu en Gerður

Pétursdóttir tók fljótlega við starfinu og gegndi því fyrstu starfsárin. Ragnhildur Helga Guðbrandsdóttir hefur verið verkefnastjóri Samvinnu frá 1. ágúst 2014.

Allir virkir í sinni endurhæfingu

Hugmyndafræði Samvinnu gengur út á að vinna að heildstæðri úrlausn með hindranir þátttakenda á einstaklingsmiðaðan hátt. Þátttakandi er sjálfur virkur í sinni endurhæfingu frá upphafi þar sem hann kemur með virkum hætti að gerð sinnar endurhæfingaráætlunar. Endurhæfingin er í formi námskeiða, fræðslu, hópeflis og líkamsþjálfunar þar sem tekið er mið af þörfum hvers og eins. Einnig fer endurhæfingin fram með einstaklingsviðtölum eða þjálfun hjá fagaðilum, vinnupröfun eða starfsþjálfun. Unnið er að því að bæta líkamlega, andlega og félagslega stöðu einstaklinga með það að markmiði að þeir verði tilbúnari í starf á almennum vinnumarkaði eða í áframhaldandi nám.

Áhersla er lögð á að efla og virkja hvern þátttakanda með það að markmiði að hann öðlist trú á sjálfan sig og eigin getu. Þátttakendur fá stuðning við að taka á hindrunum sínum og efla styrkleika sína, ásamt þjálfun í að setja sér raunhæf markmið. Allir sem nýta þjónustu Samvinnu eru með sinn eigin ráðgjafa.

Mikilvægt að hafa náungakærleika og stuðning í endurhæfingarferlinu

Viðtal við
Ragnhildi Helgu Guðbrandsdóttur
verkefnisstjóra Samvinnu

Ári eftir að Helga tók við stöðu verkefnisstjóra voru gerðar breytingar á samningnum sem gerður hafði verið við Virk. Sá samningur breytti starfsendurhæfingarleiðunum úr því að vera línur sem náðu yfir nokkrar annir yfir í styttri leiðir sem hentuðu þjónustuaðilum betur. „Í kjölfar samninganna 2013 var endurhæfingarferlið niðurnjörvað í ákveðnar línur og ráðgjafar pöntuðu þær línur sem þóttu henta hverjum og einum þjónustuþega. Tilvísunum fækkaði mikið í kjölfarið og okkur grunaði að samningarnir gætu verið ein skýringanna. Við fórum því á fund með ráðgjöfum Virk, stéttarfélagunum og stofnunum þar sem við veltum því upp hvað gæti verið að valda mikilli fækkun tilvísana.“

Helga nefnir að í kjölfar þessarar naflaskoðunar hafi komið fram sú ósk frá Virk að þátttakendur væru þjónustaðir allt árið, ekki bara eftir línunum sem hófust þrisvar yfir árið. „Við breyttum því í raun öllu starfinu og mótuðum sex vikna stundatöflur með sama innihaldi og línurnar voru en fólk valdi eftir því hvað það þurfti í sína eigin stundatöflu. Í fyrstu var bara útskrift eftir þrjár annir. Núna getur þjónustuþegi útskrifast eftir þrjá mánuði af því að hann er tilbúinn til þess að fara. Leiðin er því mun einstaklingsmiðaðri en áður var. Það sem við höfum hins vegar þurft að gera í þessu nýja fyrirkomulagi er að huga vel að hópeflinu því hópðýnamíkin breyttist töluvert,“ segir Helga um breytta fyrirkomulagið. Eftir að endurhæfingarferlið var tekið til endurskoðunar snarminnkaði brottfall, sem áður hafði verið töluvert eins og komið hefur fram. Helga segir skýringuna m.a. að leita í því að skilgreiningar brottfalls hafi breyst.

Erfitt skref að stíga að fara út á vinnumarkaðinn
Helga segir það geta verið mikið átak fyrir fólk að stíga skrefið að fara út á vinnumarkaðinn en það er liður í endurhæfingarferlinu að fara í starfsnám. Þau hafi verið svolítið í bómull hjá þeim í endurhæfingarferlinu og að þetta skref sé mest krefjandi skrefið í ferlinu. „Það er alltaf mikill kvíði í fólkinu, sem maður sér hverfa um leið og maður er kominn í samband við fyrirtækið. Við eigum í mjög góðu samstarfi við fyrirtæki á svæðinu og við sjáum mikla breytingu á fólki um leið og það er komið inn í fyrirtækið til starfa. Við fylgjumst vel með þeim og veitum þeim þá eftirfylgni sem er hluti af endurhæfingarferlinu.“

Alla jafna fara 50-70% af þeim sem ljúka endurhæfingu út á vinnumarkaðinn eða áfram í nám.

Auk eftirfylgni og góðrar umhyggju starfsfólks út allt endurhæfingarferlið segir Helga nauðsynlegt að samstarf Samvinnu og Virk sé gott. Hún nefnir að það sé alveg til fyrirmyndar og að haldnir séu reglulegir fundir auk reglulegra samskipta vegna sameiginlegra mála sem snúa að þátttakendum. „Ráðgjafar Samvinnu sitja rýni með sérfræðingum og ráðgjöfum Virk þar sem skoðuð er framvinda hvers einstaklings og áætlun um næstu skref er gerð. Einnig erum við í samstarfi við önnur stéttarfélög, Vinnumálastofnun og Festu lífeyrissjóð sem líka eru í sama húsi,“ segir Helga að lokum.

